

واکاوی اثر تغییر جو آموزشی بر انگیزه ی یادگیری و پیشرفت تحصیلی درس ریاضی دانش آموزان دختر پایه ششم ابتدایی سمانه گودرزی آموزش و پرورش استان همدان شهرستان نهاوند

چکیده:

پیشرفت تحصیلی از جمله مهمترین مسائل در آموزش و پرورش است که برای دستیابی به آن باید عوامل موثر بر آن را مورد مطالعه قرار داد. پژوهش پیش رو، به بررسی اثر تغییر جو آموزشی (مولفه های فضای فیزیکی، روش تدریس معلم، و توان علمی دانش آموزان) بر انگیزه ی یادگیری و پیشرفت تحصیلی درس ریاضی پایه ششم پرداخته است. این پژوهش در زمره ی تحقیقات شبه آزمایشی است که با شیوه ی فرایندی اجرا شده است. روش تحقیق از نوع تک گروهی با پیش آزمون و پس آزمون (شبه آزمایشی قبل و بعد) است و روش تحلیل داده ها تلفیقی از برآوردهای کمی و تحلیل کیفی می باشد. جامعه آماری را کلیه دانش آموزان دختر پایه ی ششم مدارس دولتی نهاوند تشکیل می دهند. نمونه آماری شامل 30 نفر از دانش آموزان پایه ششم مدرسه عدالت 1 کوهانی نهاوند است که به عنوان نمونه ی در دسترس انتخاب شده اند. جمع آوری اطلاعات از طرق مختلف مشاهده، مصاحبه و برگزاری آزمون های فیزیک محقق ساخت صورت گرفته است. ابزار اندازه گیری در این پژوهش شامل دو آزمون محقق ساخته ی فیزیک است که پایایی آن از طریق اجرای آزمون های موازی و هم ارز و محاسبه ی ضرایب معنادار همبستگی اسپیرمن (0/807) و پیرسون (0/718) محرز شد. بعد از اجرای پیش آزمون، مولفه های جو آموزشی مورد تغییر قرار گرفته، پس آزمون اجرا و جهت تعمیم اصول و یافته ها از روشهای آمار استنباطی استفاده گردید. شیوه ی آماری به کار رفته برای تحلیل داده ها، تحلیل کوواریانس چند متغیره است. نتایج تحلیل نشانگر اثر مثبت و معنادار تغییر جو آموزشی بر انگیزه ی یادگیری و پیشرفت تحصیلی درس فیزیک است ($F=3/564$ و $sig=0/004$ در سطح معنی داری $\alpha=0/005$).

واژگان کلیدی: انگیزه یادگیری، جو آموزشی، پیشرفت تحصیلی، درس ریاضی، پایه ششم

مقدمه

یکی از مهمترین مسائلی که نظامهای آموزش و پرورش جهانی با آن دست به گریبانند، مسئله افت تحصیلی است که عبارت است از عدم تطبیق قابل قبول وضعیت علمی دانش آموزان با اهداف نظام آموزشی که علاوه بر بعد مالی، زمینه پدیدآیی بسیاری مشکلات رفتاری، فشارهای روانی، اختلال عاطفی و ناهنجاریهای اجتماعی را فراهم می آورد. (مطیعی لنگرودی و همکاران، 1385). آمار موجود حاکی از آن است که غالباً بیشترین افت تحصیلی دانش آموزان در درس ریاضی اتفاق می افتد؛ شاید یکی از دلایل آن این باشد که تدابیر اندیشیده شده برای این مشکل، همه جانبه نبوده اند؛ یعنی نگرش کلی به علل پیدایش مشکلات دانش آموزان وجود نداشته است. (حسن بیگ زاده، 1391)

از جمله مسائل مهم در زمینه ی آموزش ایجاد فضای مناسب یاددهی-یادگیری است که در مطالعات علوم رفتاری از آن به عنوان جوآموزشی یاد می شود. جو آموزشی را می توان در مولفه های فضای فیزیکی کلاس درس، میزان یادگیری دانش آموزان، معلم (روش تدریس، برنامه آموزشی، صلاحیت و شرایط علمی، ارزشیابی آموزشی و الگوهای رفتاری معلم و دانش آموزان)، شرایط خانوادگی دانش آموزان (اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی)، و توانمندیهای علمی دانش آموزان (پیشینه های دانشی)، مورد مطالعه قرار داد. (زینلی پور و همکاران، 1393)

بیان مسئله

برای اینکه پیشرفت تحصیلی دانش آموزان ملموس باشد، جز جنبه های فنی و تخصصی مربوط به هر درس، لازم است به ویژگیهای روانی افراد نیز توجه شود. وجود تفاوتهای فردی دانش آموزان در ابعاد ذهنی، عاطفی، اجتماعی، پیشینه دانشی و سایر عوامل غیر قابل تردید است. بررسی این تفاوتها به دلیل اثر مستقیم آن ها در یادگیری دانش آموزان حائز اهمیت است. (چوبین، 1394) یکی از مهمترین این ویژگیها، انگیزه یادگیری است که موجب می شود فرآیند یادگیری در دانش آموزان نه به صورت اجباری و از سر نیاز، بلکه مشتاقانه و داوطلبانه انجام گیرد؛ امری که تأثیر بی تردیدی بر کیفیت آموزش خواهد داشت. چنانچه این انگیزه در دانش آموزان کم رنگ باشد، تلاش آنان در جهت آموزش دیدن کاهش یافته، نتایج قابل قبولی به دست نخواهند داد.

سوالات پژوهش:

هدف پژوهش حاضر پاسخ به این پرسش است که آیا تغییر جو آموزشی و ترمیم دانش ریاضی بر پیشرفت تحصیلی درس ریاضی اثرگذار است؟.

مبانی نظری (پیشینه پژوهش)

بسیاری محققان مهمترین شرط یادگیری را انگیزش می دانند (پروین، 1379) و معتقدند دانش آموزان دارای انگیزه به راحتی شناخته می شوند؛ چرا که به یادگیری اشتیاق دارند، سختکوش و علاقمند هستند، مطالب بیشتری می آموزند و غالباً پس از پایان دوره دبیرستان به تحصیلات خود ادامه می دهند. (اسکینر و بلمونت^۱، 1993). انگیزه پیشرفت، یعنی گرایش به تلاش برای انتخاب فعالیتهایی که هدفش رسیدن به موفقیت یا دوری از شکست است، یکی از انگیزه های اجتماعی با اهمیت است که ارتباط ویژه ای با کار معلم دارد. (مک کلند و اتکینسون^۲، 1948)؛ چرا که دانش آموزان دارای انگیزه پیشرفت بالا، انتظار موفقیت دارند و زمانی که شکست می خورند، بر تلاش خود می افزایند (وانیر^۳، 1985). انگیزه پیشرفت را سائق برای پیشی گرفتن بر دیگران، دستیابی به پیشرفت با توجه به ملاک های مشخص و تلاش برای کسب موفقیت میدانند؛ چراکه کسی که دارای انگیزه ی پیشرفت است، این تمایل را دارد که کارش را به خوبی انجام دهد و به صورت خودجوش عملکرد خود را ارزیابی کند (اسکینر و بلمونت، 1993)

واژه انگیزش، ماهیتاً معنی عملی کمی دارد و میزان آن باید با توجه به نتایج تکالیف، نحوه مشارکت دانش آموزان در کلاس و نمرات آنها تعیین گردد. (کدیور، 1979). در بررسی انگیزه پیشرفت و یادگیری دانش آموزان باید توجه داشت که میزان این انگیزه، علاوه بر تفاوت از فرد به فرد، در دروس مختلف هم متفاوت است؛ چنانچه تجربه نشان داده است دانش آموزان نسبت به درس ریاضی، انگیزه پیشرفت بسیار پایینی بروز می دهند. از جمله دلایل این مسئله، می توان به تصور نادرست از تأثیر جنسیت به استعداد ریاضی، خاطرات ناخوشایند بزرگترها از درس ریاضی که به دانش آموزان القا می شود، ضعف ریاضیات و محاسبات که موجب افت تحصیلی می شود، توقعات نامتناسب والدین و مربیان با توان دانش آموزان، محیط

1-Skinner & Belemont
 2-Mc Clalland & Atkinson
 3-Weiner

ناآرام خانه یا کلاس درس، ناکارآمدی کتاب و برنامه درسی، و شیوه تدریس معلم اشاره کرد. با تغییر نظام آموزشی و ارائه کتابهای جدید التالیف، به نظر می رسد تمامی این مسائل ابعاد گسترده تری پیدا کرده است. در این میان ارتباط جو آموزشی و انگیزه ی پیشرفت شایسته ی توجه ویژه است. صاحب نظران علوم رفتاری نه تنها به وجود تعامل بین فرد و محیط اشاره کرده اند، بلکه معتقدند که این تعامل نقش تعیین کننده ای در نحوه و میزان پیشرفت افراد دارد. درواقع مطالعات موجود نشان دهنده ی نقش اثرگذار محیط یادگیری بر ارتقای انگیزش درونی افراد است. در این رابطه تعیین نحوه تعامل بین محیط و نیازهای فردی، جهت نیل به اهداف و برنامه های از پیش تعیین شده آموزشی، ضروری است. (زینی پور و همکاران، 1393).

محققانی چند به این مقوله پرداخته اند که غالبا "به دلیل ضعف در درس ریاضیات است که بسیاری از دانش آموزان در دوران تحصیل خود و در ارتباط با درس های دیگر دچار مشکل می شوند. (دلاور و قربانی، 1389). نتایج برخی تحقیقات نیز حاکی از آن است که باور دانش آموزان درباره ی توانایی های خود در انجام تکالیف درسی به عنوان یک عامل انگیزشی فعال کننده و جهت دهنده ی رفتار آنان به سمت هدف مورد نظر می باشد. (جین و داسون، 2009؛ به نقل از جعفری ثانی و دیگران، 1390). پژوهش های متعددی بین باورهای نگرشی و ویژگی های روانشناختی دانش آموزان و پیشرفت تحصیلی آنان ارتباط معنادار قائل شده اند. (غباری بناب و حجازی، 1386)، (یاسمی نژاد و دیگران، 1392)، (لنگرودی مطیعی و دیگران، 1385)، (حسن بیگ زاده، 1391)، (دلاور و قربانی، 1389) و... اما کمتر پژوهشی به بررسی توانان اثر فاکتورهای روانی و آموزشی پرداخته است. به ویژه بررسی همزمان اثر دو متغیر جو آموزشی و دانش ریاضی بر پیشرفت تحصیلی درس فیزیک تا زمان نگارش این مقاله مشاهده نشد. براین اساس و با توجه به اهمیت بدون تردید علم ریاضی در تحکیم زیرساخت های صنعتی کشور و به کارگیری فن آوری های روز، و نیز تاثیر اثبات شده ی فاکتورهای تربیتی و روانی در امر آموزش، انجام پژوهش هایی نظیر تحقیق پیش رو ضروری به نظر می رسد.

روش تحقیق (جامعه و نمونه)

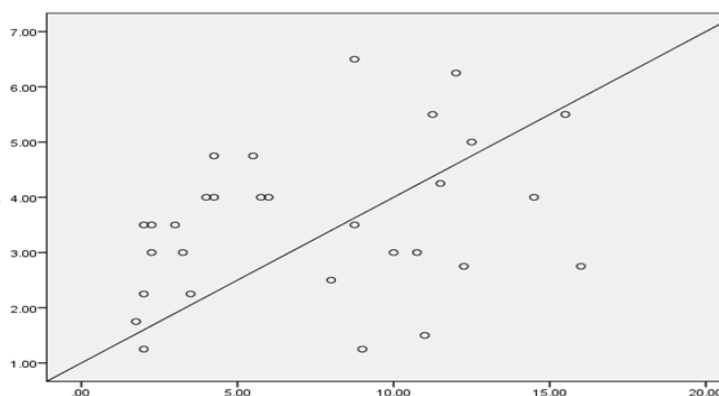
جامعه آماری مورد مطالعه این پژوهش را کلیه دانش آموزان دختر پایه ششم دبستان عدالت 1 تشکیل می دهند. نمونه ی آماری شامل یک کلاس 30 نفره است که بر حسب فرضیه ها و متغیرهای مورد مطالعه در پژوهش از میان جامعه آماری فوق الذکر به عنوان نمونه ی در دسترس انتخاب شده اند.

روش تحلیل آماری انتخاب شده برای تجزیه و تحلیل اطلاعات این پژوهش تحلیل کوواریانس است. که برای این کار از نرم افزار آماری SPSS نسخه ی 2017-22 استفاده شد. بر این اساس و با توجه به اینکه تحقیق پیش رو از طرح پیش آزمون-پس آزمون پیروی می کند، نمرات پیش آزمون به عنوان متغیر تصادفی کمکی در محاسبات لحاظ می شوند. جهت استفاده از آزمون نامبرده برقراری پیش فرض های استفاده از این روش تحقیق شده اند.

روش تحلیل یافته ها:

خطی بودن:

در این پژوهش، پیش آزمون فیزیک، به عنوان متغیر کمکی، و پس آزمون آن به عنوان متغیر وابسته تلقی شده اند. برای بررسی خطی بودن رابطه بین متغیر وابسته و کمکی خطوط رگرسیون با استفاده از نمودار پراکنش بررسی شد. نمودار (1) خط رگرسیون و پراکنش نمره های پیش آزمون و پس آزمون فیزیک را نشان می دهد که حاکی از خطی بودن رابطه بین نمرات در پیش آزمون و پس آزمون است.

نمودار (1) - آزمون خطی بودن نمرات ریاضی در پیش آزمون و پس آزمون نرمال بودن توزیع نمرات پیش آزمون و پس آزمون:

برای تحقیق نرمال بودن توزیع می توان از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف بهره برد. این آزمون از جمله آزمون های نیکویی برازش است که برای نمونه های کوچک هم با دقت بالا قابل استفاده است و هریک از مشاهدات را بصورت اصلی در نظر می گیرد؛ بنابراین مقداری از اطلاعات به دلیل طبقه بندی مشاهدات از دست نمی رود. نتایج این آزمون در جدول (1) ارائه شده است. بر اساس اطلاعات جدول (1) و با توجه به مقدار در این آزمون که بیشتر از 0/05 است، تفاوت معنی داری بین توزیع نمرات وجود ندارد؛ لذا مفروضه ی نرمال بودن توزیع نیز رعایت شده است.

جدول (1) - آزمون کولموگروف-اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن توزیع نمرات

	پیش آزمون ریاضی	پس آزمون ریاضی
Z آماره ی	0/590	0/878
P	0/878	0/424

بررسی پایایی همپراش:

همپراش در این تحقیق پیش آزمون محقق ساخت ریاضی است که به دلیل نابرابری ضریب دشواری سوالات آزمون، امکان سنجش پایایی آن از طریق آلفای کرونباخ وجود ندارد. بنابراین از طریق اجرای آزمونهای موازی و هم-ارز در فاصله ی 12 روز و محاسبه ی ضرایب همبستگی اسپیرمن و پیرسون، پایایی آن محرز شد. نتایج این تحلیل در جدول های (2) و (3) آورده شده است.

جدول (2) - ضریب همبستگی پیرسون نمرات آزمون های موازی همپراش ریاضی

	متغیر	آزمون اول	آزمون دوم
آزمون اول	ضریب همبستگی	1	0/718*
	sig	-	0/003
آزمون دوم	ضریب همبستگی	0/718*	1
	sig	0/003	-

* : معنی داری در سطح 0/001

جدول (3) - ضریب همبستگی اسپیرمن نمرات آزمون های موازی همپراش ریاضی

	متغیر	آزمون اول	آزمون دوم
آزمون اول	ضریب همبستگی	1	0/807*
	sig	-	0/000
آزمون دوم	ضریب همبستگی	0/807*	1
	sig	0/000	-

*: معنی داری در سطح 0/001

با توجه به مندرجات جداول (2) و (3)، ضرایب اسپیرمن و پیرسون هردو بیشتر از 0/7 هستند که همبستگی بالایی را گزارش می کند. بنابراین تمامی پیش فرضهای استفاده از تحلیل کوواریانس برقرار بوده، این روش برای تحقیق فرضیات پژوهش حاضر مناسب می باشد.

ابزار اندازه گیری:

ابزار اندازه گیری در این تحقیق شامل دو آزمون ریاضی محقق ساخته به عنوان پیش آزمون و پس آزمون، انتخاب شده از کتاب ریاضی پایه ششم در سال 1402 بود که طیف گوناگونی از انواع سوالات اعم از جورکردنی، کوتاه پاسخ، تشریحی و... را در بر می گرفتند. بارم بندی فصول مختلف، بر طبق بارم بندی استاندارد تعیین شده از سوی وزارت آموزش و پرورش، دبیرخانه ی راهبری درس فیزیک در سال 1402 انجام گرفته است و جمع بارم های هر آزمون 20 نمره می باشد.

پایایی و روایی آزمون محقق ساخته ریاضی:

از طریق اجرای آزمون های موازی و هم ارز در فاصله ی 12 روز و محاسبه ی ضرایب همبستگی اسپیرمن و پیرسون، پایایی آزمون محرز شد. ضریب همبستگی اسپیرمن معنی دار و برابر با 0/807 محاسبه شد. ضریب همبستگی پیرسون نیز معنی دار و برابر با 0/718 به دست آمد. سوالات این آزمون ها تمامی سطوح حیطه ی شناختی بلوم را در بر داشته، تطابق بسیار بالایی با جدول دوبعدی مشخصات بلوم دارد که با استانداردهای وزارت آموزش و پرورش، توسط دبیرخانه ی راهبری درس ریاضی تهیه شده است. میزان این تطابق 92/5٪ برای پیش آزمون و 97/5٪ برای پس آزمون می باشد. برای هر کدام از سوالات پیش آزمون و پس آزمون ریاضی، ضریب تمییز و ضریب دشواری محاسبه شده است. دامنه ی متوسط ضریب تمییز متوسط ضریب تمییز 0/42 می باشد که در برد قابل قبول 0/60 - 0/40 قرار دارد. ضریب دشواری کلیه ی سوالات نیز مثبت و کوچکتر از یک می باشد؛ بنابراین تمامی سوالات آزمون از اعتبار قابل قبولی برخوردارند. علاوه بر این آزمون های ریاضی، از نظر روایی محتوا توسط جمعی از معلمان ششم و سرگروه پایه ششم شهرستان نهاوند تایید شده اند.

روند اجرا:

ابتدا میزان انگیزه ی یادگیری در نمونه ی آماری مورد مطالعه قرار گرفت. از آنجا که واژه انگیزش، ماهیتاً معنی عملی کمی دارد، شاخصهایی به عنوان معیار اندازه گیری انگیزه انتخاب شده؛ سپس از طریق مشاهده ی رفتارهای دانش آموزان، مصاحبه با آنان و تحلیل کیفی پاسخها، نتیجه برآورد شد. این شاخصها عبارت بودند از نتایج تکالیف، نحوه مشارکت دانش آموزان در کلاس و نمرات آنها. رفتارهای مشاهده شده، گویای انگیزش پایین دانش آموزان بود. رفتارهایی نظیر بی اعتنائی آنان به تکالیف تعیین شده توسط معلم، بی میلی به پاسخگویی به سؤالات مطرح شده حین تدریس، عدم اشتیاق آنان به یادگیری مطالب بیشتر، عدم مشارکت در فرآیند تدریس در کلاس. مصاحبه ی فردی و جمعی با دانش آموزان و والدین ایشان نیز این مشاهدات را تایید نمود. در این مصاحبه که به منظور کاهش تاثیرپذیری جمعی و خودسانسوری به صورت کتبی-شفاهی و انفرادی انجام گرفت، از دانش آموزان خواسته شد احساس، عقیده و انتظارات خود را نسبت به کلاس و درس فیزیک شرح دهند. پس از آن پاسخها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت که نتایج آن موید انگیزه ی یادگیری پایین در دانش آموزان بود.

سپس اولین آزمون محقق ساخت ریاضی اجرا گردیده، نمرات آن به عنوان نتایج پیش آزمون ریاضی ثبت شد. پس از آن فرایند تغییر جو آموزشی به اجرا درآمد. مولفه های جو آموزشی که مورد تغییر قرار گرفتند عبارت بودند از:

1- فضای فیزیکی محیط یادگیری (تجهیز، زیباسازی، تغییر دکوراسیون و رنگ آمیزی کلاس- استفاده از پوشش اسلامی مختص کلاس ریاضی با رنگهای متنوع و شاد در لباس دبیر و دانش آموزان)

2- روش تدریس (با تلفیق ساعت کلاس ریاضی و آزمایشگاه علوم، روش تدریس سنتی به سمت آزمایشی- اکتشافی سوق داده شد).

3- توان علمی دانش آموزان (تشکیل کلاسهای تقویت و ترمیم دانش ریاضی. مباحثی که جهت تدریس در این کلاسها انتخاب شدند، شامل آن دسته مفاهیم و قوانین ریاضی بودند که در حل مسائل ریاضی کاربرد داشته و طی سالها تجربه ی پژوهشگر در تدریس ریاضی، به عنوان پرتکرارترین موضوعات اشتباهات محاسباتی دانش آموزان شناسایی شده اند. مباحثی نظیر چندجمله ای ها، کسرها، اعشار، توان، معادلات و مثلثات) پس از تغییر جو آموزشی به عنوان متغیر مستقل، پس آزمون ریاضی برگزار شد.

یافته ها:

با استفاده از روشهای آمار توصیفی شاخص هایی نظیر میانه، میانگین، انحراف معیار و... تعیین و با استفاده از آنها ویژگیهای اطلاعات گردآوری شده بیان گشته است. سپس جهت تعمیم اصول و یافته ها، از روشهای آمار استنباطی بهره برداری شده است. روش آماری انتخاب شده در این پژوهش تحلیل کوواریانس چندمتغیره است.

جدول (4) شاخص های توصیفی را برای داده های پیش آزمون و پس آزمون فیزیک برای کل آزمودنی های نمونه آماری نشان می دهد:

جدول (4): شاخص های توصیفی نمونه ی آماری

شاخص توصیفی	پیش آزمون	پس آزمون
میانگین	3/82	11/45
میانه	3/5	11/25
بیشترین نمره	6/5	16

8	1/25	کمترین نمره
8	5/25	دامنه ی تغییرات
5/99	2/7	واریانس
2/44	1/64	انحراف معیار

طبق اطلاعات مندرج در جدول (4) میانگین پس آزمون فیزیک حدود 11/45 و در پیش آزمون 3/45 است؛ اما شاخصی که به توصیف میزان تمایل به مرکز در مورد این نمرات کمک زیادی می کند، میانه است که در پس آزمون 11/25 و در پیش آزمون 3/25 می باشد. بنابراین پس از اعمال عمل آزمایشی یعنی تغییر جو آموزشی اختلاف چشم گیری در میانگین نمرات ریاضی ایجاد شده است. برای توصیف واقعی تر داده ها و مقایسه ی مشاهدات، شاخص های پراکندگی بررسی شده است. به عنوان مثال، دامنه ی تغییرات یعنی اختلاف بزرگ ترین و کوچک ترین نمره در پیش آزمون 8 و در پس آزمون 4/25 است. این اعداد نشان می دهند که اختلاف بیش ترین و کم ترین نمره ی ریاضی در پیش آزمون حدود دو برابر پس آزمون است. نتایج آزمون F در تحلیل کوواریانس از آن حکایت دارند که تفاوت های مشاهده شده میان میانگین نمرات ریاضی پیش آزمون و پس آزمون معنادار هستند. بنابراین می توان با 95 درصد اطمینان، فرض تحقیق را مبنی بر وجود تفاوت معنی دار میان میانگین نمرات ریاضی پیش آزمون و پس آزمون پس از تغییر جو آموزشی پذیرفت. نتایج این آزمون در جدول (5) ارائه شده است.

جدول (5) - بررسی اثر تغییر جو آموزشی با حذف اثر متغیر همپراش راضی

منبع	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	F	Sig
ریاضی (پیش آزمون)	13/254	1	13/254	3/564	0/04
گروه	433/182	1	433/182	116/469	0/00
خطا	100/421	27	3/719		
کل	2258/75	30			

بحث و نتیجه گیری:

یافته های این پژوهش حاکی از اثر مثبت تغییر جو آموزشی بر انگیزه ی یادگیری دانش آموزان و پیشرفت تحصیلی درس ریاضی است. در واقع در پاسخ به سوال تحقیق می توان گفت نتایج حاکی از آن است که تغییر جو آموزشی بر انگیزه ی یادگیری دانش آموزان و پیشرفت تحصیلی درس ریاضی اثر مثبت و معنادار دارد. این نتیجه، همسو با نتایج پژوهش هایی است که عقیده دارند غالباً "به دلیل ضعف در درس ریاضیات است که بسیاری از دانش آموزان در دوران تحصیل خود و در ارتباط با درس های دیگر دچار مشکل می شوند. (دلاور و قربانی، 1389) و بر این اساس در راستای نتایج تحقیقاتی است که معتقدند باور دانش آموزان درباره ی توانایی های خود در انجام تکالیف درسی به عنوان یک عامل انگیزشی فعال کننده و جهت دهنده ی رفتار آنان به سمت هدف مورد نظر می باشد. (جین و داوسون، 2009؛ به نقل از جعفری ثانی و دیگران، 1390). نتایج پژوهش حاضر همچنین همراستا است با پژوهش هایی که بین باورهای نگرشی و ویژگی های روانشناختی دانش آموزان و پیشرفت تحصیلی آنان ارتباط معنادار قائل شده اند. (غباری بناب و حجازی، 1386)، (یاسمی نژاد و دیگران، 1392)، (لنگرودی مطیعی و دیگران، 1385)، (حسن بیگ زاده، 1391)، (دلاور و قربانی، 1389) و...

فرزندان زمان زیادی از سنین نوجوانی خود را در مدرسه سپری می کنند، توجه به مسائل روانی نوجوانان در مدرسه از اهمیت ویژه ای برخوردار است. غالب روانشناسان تربیتی معتقدند که کارکنان مدرسه در سلامت روان دانش آموزان دارای نقش های حساس حرفه ای هستند. این مطلب مبتنی بر این احتمال است که جامعه هرگز به تعداد کافی دارای متخصصان سلامت روان نخواهد شد تا برای کمک به جمعیت روزافزونی که به خدمات تشخیصی و یا درمانی نیاز دارند کفایت کند. بنابراین باید تاکید و توجه را روی کوشش هایی در جهت پیش گیری از عدم سلامت روان قرار داد و افراد را برای مواجهه با مشکلات خویش و اقدام شایسته در آن موارد آماده کرد. (کدیور، 1390) بدیهی است با کمک مشورتی متخصصان، کارکنان مدرسه می توانند پس از گذراندن دوره های آموزشی لازم، علاوه بر وظائف و مسئولیت های خویش، در زمینه ی درمان مشکلات جزئی شخصیتی دانش آموزان تا حد زیادی نقش داشته باشند. در میان اولیای مدرسه نقش معلمان در سلامت روان دانش آموزان بسیار پررنگ است. روانشناسان و مربیان تعلیم و تربیت معلم را مرجع واقعیت برای دانش آموزان می دانند. (نوابی نژاد، 1393)

پیشنهادهای

- مطالعه منابع علمی و مفید در رابطه با شناخت انگیزه های یادگیری و عوامل مؤثر بر آن از طرف والدین و مربیان محترم تا از این طریق نقش خود را در شرایط موجود شناسایی کرده، در بهبود آن بکوشند.
- شایسته است معلمان محترم پیش از شروع تدریس کتاب درسی آن سال، از وجود پیشینه دانش قابل قبول در دانش آموزان اطمینان حاصل نمایند تا در صورت وجود کاستی هایی در این زمینه، به برطرف ساختن آن همت گمارند.
- شناخت پیش نیازهای علمی مربوط به سایر دروس که تأثیر مستقیم بر یادگیری درس مورد نظر ما دارند، ضروری است. چنانچه دبیران فیزیک باید بر مباحث ریاضی و محاسباتی مورد نیاز دانش آموزان در درس ریاضی اشراف و احاطه کامل داشته باشند تا در رفع نقایص احتمالی بکوشند.
- ایجاد فضای چشم نواز و دلنشین در کلاس درس در تغییر مثبت روحیه بچه ها بسیار سودمند است و باعث آرامش فکری آنان می شود که در نهایت یادگیری ایشان را بهبود خواهد بخشید.
- انعطاف پذیر بودن دبیر در فرایند تدریس باعث می شود بر یک شیوه خاص اصرار نورزیده و طرق گوناگون تدریس را در پیش بگیرد تا نتیجه مطلوب حاصل گردد.
- ریاضی، از جمله دروسی است. تلفیق تدریس ریاضی، فرایند یادگیری را تسریع و آموخته ها را در ذهن دانش آموزان ماندگار می سازد.

منابع و مأخذ:

- پروین، لارنس، روان شناسی شخصیت : نظریه و تحقیق؛ ترجمه محمد جعفر جوادی و پردیس کدیور، تهران : رسا، 1379
- جعفری ثانی، حسین؛ پاک مهر، حمیده؛ عقلی، علیرضا.(1390). "اثربخشی الگوی تدریس کاوشگری بر باورهای خودکارآمدی دانش آموزان در حل مسائل فیزیک". فصلنامه ی روانشناسی تربیتی. 7، 22، زمستان، ص 90
- چوبین، دریا؛ (1394). " بررسی اثر ترمیم دانش ریاضی بر ابراز وجود و پیشرفت تحصیلی درس فیزیک " ، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه هرمزگان.
- دلاور، علی؛ قربانی ، محمد .(1389) " بررسی عوامل انگیزش و نگرش موثر در پیدایش پیشرفت ریاضیات.. پژوهش در نظامهای آموزشی، 4، 7، صص 6 و 7.
- زینلی پور، حسین؛ پورکریمی، جواد؛ آرش، احمد و نظری، رقیه.(1393). "بررسی رابطه ی انگیزش پیشرفت و سرمایه ی انسانی کارکنان جهاددانشگاهی دانشگاه تهران". اندیشه های نوین تربیتی. دوره ی 10. ش 3. صص 53-76
- غباری بناب، باقر و حجازی، مسعود.(1386). "رابطه ی جرات ورزی و عزت نفس با پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان تیزهوش و عادی". پژوهش درحیطه ی کودکان استثنایی. سال 7، 3.
- کدیور، پروین؛ روان شناسی تربیتی؛ تهران: سمت ، 1390
- مطیعی لنگرودی، سیده طیبه؛ یعقوبی، نرگس؛ مقدم زاده، علی. (1385). "فرا تحلیل تحقیقات انجام شده در حوزه ی افت تحصیلی فرزندان شاهد در بنیاد شهید و امور ایثارگران طی سالهای 1373 تا 1385". اداره کل بنیاد شهید و امور ایثارگران: شورای پژوهشی، 1385.
- نوابی نژاد، شکوه. (1393). رفتارهای بهنجار و نابهنجار کودکان و نوجوانان. تهران: انتشارات انجمن اولیا و مربیان
- یاسمی نژاد، پریسا؛ طاهری، مرضیه؛ گل محمدیان، محسن؛ احدی، حسن. (1392). "رابطه ی خودتنظیمی با انگیزش پیشرفت و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر دوره متوسطه شهر تهران". دو فصلنامه ی پژوهش های آموزش و یادگیری. سال 20، دوره ی جدید، شماره 3.
- (1979),” Moral Development and Psychological Variables, unpublished Doctoral (kadivar, P. – Dissertation; University of Missouri-Columbia.
- McClelland, D.C., and J.W. Atkinson (1948); “the projective Expression of Needs: Pt.2. The Effects – of different Intensities on the Hunger Drive on thematic Apperception”, Journal of Experimental Psychology; No.38.
- Skinner, E.A. and M.J. Belmont (1993),” Motivation in the Classroom: Reciprocal Effects of – teacher Behavior and student Engagement across the School year “Journal of Educational Psychology, Vol.5, NO.4.
- Weiner,B. (1985); “An Attributional Theory of Achievement Motivation and Emotion”, – Psychological Review; Vol.92,No.4.